

Information till grävare m. fl

Miljöpåverkan eller störningar kan uppkomma både vid själva arbetenas utförande och vid underhåll av utrustning och maskiner, hantering av bränsle m.m. Många arbeten berörs också av olika bestämmelser som man som gräv- eller schaktentreprenör behöver vara bekant med. Det gäller bl.a. miljöbalken, plan- och bygglagen, kulturminneslagen, lag om buller och avgaser från mobila maskiner. Här orienteras kort om några av dessa frågor.

Ansvar

Beställaren är normalt ytterst ansvarig för den verksamhet som bedrivs. Verksamheten innefattar då även det arbete som utförs av olika entreprenörer. Entreprenören, t.ex. en grävare, är dock själv ansvarig för att bedriva sin verksamhet i enlighet med gällande lagstiftning.

Entreprenören ska inte åta sig ett arbete som beställaren inte har rätt att låta utföra, t.ex. för att ett tillstånd inte sökts. En kunnig entreprenör hjälper beställaren att undvika sådana misstag.

Miljökrav på maskiner

Successivt införs strängare europeiska krav för avgasutsläpp och buller från maskiner. Vid nyskaffning är det viktigt att du kontrollerar att maskinen uppfyller de krav som då gäller. Du är dessutom skyldig att sköta och hantera dina befintliga maskiner så att de ger så lite störningar som möjligt i form av avgaser, buller och oljeläckage m.m.

Avloppsanläggning

För avloppsanläggning krävs tillstånd (nytt WC-avlopp) eller anmälan (avlopp utan WC, samt ändring av avlopp med WC). Fastighetsägaren är skyldig att ordna detta. Som entreprenör kan man ofta bli konsulterad av fastighetsägaren vid upprättandet av handlingar. En anmälan eller tillståndsansökan följs alltid av ett beslut från kommunens miljönämnd.

Som avloppsentreprenör/grävare måste man alltid mycket noga ta del av miljönämndens beslut, innan arbetet med en avloppsanläggning påbörjas. Beslutet kan innehålla särskilda villkor.

Dikning och grävning i vattenområde m.m.

Vattenverksamheter är enligt miljöbalken åtgärder för att ändra vattnets djup eller läge i ett vattenområde, bortledning av grundvatten, infiltration samt markavvattning. Exempel på vanliga vattenverksamheter är anläggning av dammar, vägtrummor och broar, grävning och muddring i vattenområden, rensning av åar och dikning. För praktiskt taget all vattenverksamhet krävs tillstånd enligt miljöbalken. Det är markägaren/beställaren som söker detta tillstånd.

Naturresevat, Natura 2000-områden, biotopskyddsområden, vattenskyddsområden

Ett *naturresevat* är ett mark- eller vattenområde som kommunen eller Länsstyrelsen beslutat skydda. För varje resevat finns särskilda föreskrifter, det kan bland mycket annat också gälla förbud för grävning eller schaktning. Om en sådan åtgärd ska utföras inom ett resevat måste markägaren söka dispens hos Länsstyrelsen.

Natura 2000-områden är skyddsvärda områden som regeringen beslutat om. För dessa finns inga individuella föreskrifter, men varje åtgärd inom - eller intill - ett sådant område som kan orsaka betydande påverkan av området kräver tillstånd.

I skogs- och jordbruksområden kan det finnas mindre s.k. *biotopskyddsområden* som inte får skadas genom schaktning, grävning m.m. Det gäller kärr, lundar, myrholmar m.m.

Inom *vattenskyddsområden* som är till skydd för yt- och grundvattentäkter kan det finnas föreskrifter om hur uppställning av fordon ska ske för att undvika spill av oljor och drivmedel.

Ta reda på vilka naturresevat, Natura 2000-områden och vattenskyddsområden som finns i de kommuner där du arbetar. Hör med Länsstyrelsen eller kommunernas miljökontor.

Strandskyddsområden

Strandskydd råder vid hav, insjöar och vattendrag. Strandskyddet är till för att värna naturmiljön och allmänhetens friluftsliv. Strandskyddet gäller generellt 100 m från strandlinjen, men kan i vissa fall vara utökat upp till 300 meter. Inom strandskyddsområde är det förbjudet att utföra grävningsarbeten som syftar till att ändra eller uppföra byggnader eller andra anläggningar. Undantag gäller vissa anläggningar som behövs för jordbruket, skogsbruket eller yrkesfisket; strandskyddet kan dessutom vara upphävt inom detaljplanelagda områden. Markägaren är skyldig att söka dispens för att få utföra en åtgärd i strandskyddsområde.

Fornlämningar eller föroreningar i området?

(Se också informationsblad 6 Företrad mark) Fornlämningar kan vara gravar, lämningar av boplatser, hållristningar m.m. Enligt kulturminneslagen är det förbjudet att utan tillstånd ändra, skada eller täcka över fast fornlämning. Om en fornlämning påträffas skall arbetet avbrytas och en anmälan göras till länsstyrelsen.

Om man på motsvarande sätt vid arbeten påträffar föroreningar i området - oljeindränkta massor, nedgrävda fat eller annat - måste man omedelbart avbryta arbetet och varsko miljöämnden eller länsstyrelsen. Man får inte själv försöka göra en sanering utan att anmäla det till myndigheten.

Påträffas fornlämning eller förorening: Stoppa arbetet. Kontakta myndigheterna.

Marklov

Enligt Plan- och bygglagen krävs marklov vid schaktning och fyllning. Detta gäller inom områden med detaljplan om inte annat har bestämts i planen. Marklov krävs om åtgärder medför att höjdläget för tomter eller mark för allmän plats ändras avsevärt. Marklovet söks av markägaren och beslutas av kommunens byggnadsnämnd.

Kemikalier [Se också informationsblad 3 Kemikalier] Kemikalier ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att det inte finns någon risk för att ett läckage når yt- eller grundvatten. För att klara detta krävs ofta invallning av tankar och andra skyddsåtgärder såsom tätningsslock till dagvattenbrunnar, avstängningsventiler i avlopp etc. Detta bör man tänka på både i fält (eventuella dieseltankar) och i garage och verkstad. Tänk också på att välja så miljöanpassade hydrauloljor, smörjoljor, rengöringsmedel m.m. som möjligt.